

GUNNAR DAHMEN:

Tro och politik

Vad slags tro, vad slags politik? Tro och politik, kristendom och politik, kyrka och politik, präster och politik - är inte samma sak. "Tro och politik" vill belysa samspelet ur internationell såväl som svensk synvinkel, historiska perspektiv och framtidsvisioner. Ett område så stort att man från bokens 150 sidor kan endast skönja konturerna. Var man än hamnar behöver man en karta för att se vart vägarna leder. Vem kunde för bara några decennier sedan ana att religioner kunde vara så invävda i politiska sammanhang?

Sven-Arne Flodell (red): **Tro och Politik.** Verbum 1991

Vad är befrielse-teologi? Förklädd marxism, kristet trots eller anpassning? Var står kyrkorna i Sydafrika? Vilken roll spelade kyrkorna i östregimernas sammanbrott? Är Svenska Kyrkan politiserad? Några frågor som besvaras av ett antal präster och lekmän. Inte någon teologisk systematik men väl en rad fakta och kommentarer. Inläggen kommer från Åke Holmberg, historiker och tidigare missionär, Sven-Arne Flodell, kyrkoherde med erfarenhet från Latinamerika, Sam Dahlgren, tidigare europasekreterare i Lutherska Världsförbundet, religions-sociologen Göran Gustafsson i Lund och ytterligare några.

Kyrkorna i öst fick under nödåren leva om också icke verka utåt. De svarade för den enda trosåskådning man kunde omfatta utom marxismen och de troende utgjorde en gemenskap som inte är lika självklar när det nu står var och en fritt att bekänna sin tro. Václav Havel är den som mest väluttryckt erinrat om tron som en andlig faktor i

ett moraliskt tomrum. Den "dialog" mellan kristendom och marxism som man i väst under sextiotalets revolutionsromantik försökte sig på ter sig i dag helt parodisk, om den nu någonsin varit något annat. Ett intressant förhållande är att östregimerna ibland opportunt om också motvilligt lät landets kyrka stå som historisk symbol för folket och nationen. Något att tänka på för vårt kyrkomöte som ur psalmboken lät lyfta ut inte bara "Fädernas kyrka" utan naturligtvis också Gustav Adolfs fältpsalms "Förfäras ej du lilla hop".

"Kyrkan över partierna" var en valappell som tidigare kunde höras men i dag är utan mening. Kyrkan står i dag under partierna. Man behöver inte vara någon anhängare av systemet prästkyrka för att inte ta sig för huvudet inför de groteska exempel Dag Sandahl ger på hur partipampar kan bestämma över angelägenheter i en kyrka, där icke ens biskoparna är självskrivna ledamöter i Kyrkomötet. En mera troskyldig syn på vad gott politiker kan åstadkomma svarar Carl-Eric Lundgren (s) för. "Jag är politiker" skriver han, "främst på grund av att jag är kristen" och naturligtvis kan kristen tro så snart den ska omsättas i gärning bli politik. Kyrkohistorien såväl som profanhistorien ger emellertid inte någon särskilt övertygande bild av kyrkornas engagerande som organisationer betraktade. Det är de enskilda kristnas vittnesbörd som betyder något. En Martin Niemöller under hitlertiden, en kardinal i Mindszenty i Ungern och väl också Nelson Mandela hördes längre och kraftigare under den tid de som fångar icke kunde göra sig hörda. Fria och med möjligheter att framträda som representanter för kyrkor eller partier försvagades deras inflytande.